

САНА ОЛОХ

Х а н ы а т
1931 сүл алтынны
15 күнүттэн тахсар

ССКП ЧУРАПЧЫТААБЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЙ
ДЕПУТАТТАР ОРОНУОННААБЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

№ 87 (6379)

1936 сүл. От ыйын 22 күнэ
ОПТУОРУНЬУН

Сыаната
3 харчы

**Республикаба от ыйын 21 күнүттэн атырдыах ыйын
21 күнүгэр диэри оттоохунга охсуулаах ый биллэ-
риллинэ. Охсуулаах ыйга оройуонмут соруудаба: 27000
тонна от, 4100 тонна эби аһылык.**

КҮҮҮҮ БАРЫТЫН—ОТТООХУНГА!

СИЛЭСТЭЭНИНГЭ— БОЛҢОМТОНУ

Оройуонна уон иккис пилитика сүөһү аһылы-
гы бааһынаттан ыһыны лаппа улаатыннарар
соруу турар. Ону ситиһиннээхтик быһаарыа баһыл
силлэстээһин быһаарыа долоруу ураты суолталаах.
Итинни тэҥэ силлэстээһинтэн, быһылы курдук хайа
да дымлааһар от мөлтөхтүк үүмүт дымлыгар сүө-
һү кыстыга быһаччы тутулунтаах. Барыллаан аа-
һынан, быһаарыаах 36090 тонна онугар оройуон
инигэр 11000 тонна ара от бэлэмнээр кыахтаах. Онон
силлэстээһин болтурууда кырытынан туруоруллар.

«Ходуна хас биридди гектарыттан—олгом үүнүү-
кү» девизтээх республикатаады хамсааһыныга 16
силлэстиир эвенолар кытталлар. Звенобойдар сов-
хозтар партиомнарыгар, ССКП райкомун бюротугар
бигэрэтнэлибиттэрэ, кинилэр салайар коллектитта-
рын састааптара эрдэттэн быһаарыллыбыттара, сиз-
мөнөн уонна техниканан сөптөөхтүк хаачылыбыт-
тара, сирдэрэ аманмыта. Үгүс эвенолар коллектин-
най бэдэрээккэ киирбиттэрэ.

Силлэстиир эвеноларыннан быһыл барыта 2427
гектар сиргэ күөх маасса, ол инигэр 120 гектарга
тердүгэр астаахтар ыһыллынылар. Туруоруллубут
соруу чуолнай: 15000 тонна силлэс, ол эбэтэр хас
биридди ыһылык ыһаахха инкилин тоннаттан итэҕэ-
һэ суох сүмэһиннээх аһылыгы бэлэмнээһин.

Ол эрэри быһыл эмнэ урунку силларга курдук
үгүс сирдэргэ ыһыны хойутаан түмүтээһинэр уонна
уһун нэмгэ турбут кураан күннэргэ ардахтыыны
күүскэ тарыйбыккэлэр күөх маасса тахсыта хайа
да дымлааһар мөлтөх. Холобурга ыраата барбаанна
Карл Маркс аатынан совхозу ыһаахха, онно 321
гектарга силлэсэ аман ыһыллыбыт сүөһү аһылы-
гы културата бүтүннүү умайда. «Чурапчы» уонна
Субуруускай аатынан совхозтарга үүнүү эмнэ бы-
стар мөлтөх. Атын да хаһаайыстыбаларга ардахты-
ыны күүскэ тарыйбыккэлэр, өнүктээх үүнүү суох.
Үгүстөр, бу үлүгүрдээх куйаас сатымалаан турдагы-
на, бааһыналарын бириддигэ-иккилинэ, мунутаан
үстүүтэ ара күөсүттүлэр. Быһата, кураан келих-
тээдэ эрдэттэн билибитин үрдүккэ, олорон биэрин
буолла. Дым уратытын учуоттаан, онно сеп түбө-
һиннэрэн үлэни-хамнаһы тарыйы кыаллыбата. Ити
түмүгэр оройуон 1883 гектарга күөх маассаны ил-
кит сириттэн үүнүүнү ылбат, илин сотор турук-
таанна. Манна, сир оһоһуута сыл ахсын утумнаах-
тык ыһылыгытаах бааһыналаргытар, раис, горох,
эбэс аһыыларга куура хаттылар. Оттон ордук
нүөлсүтүлүбүт бааһыналарга, ыһыны болдьоһор
хаачыстыбалыктык ыһылы уонна кэлин ардахты-
ыны тарыйыт сирдэригэр үүнүү, өлгөһө да суох
буоллар, кэм ситэн эрэр.

Үүнүүнү хомууу быһыл улаханлык тардылына.
Дыма, бу ый 28 күнүгэр диэри силлэстээһин билэ
бырыһыана, ол эбэтэр 750 тонна угуллубут бу-
луохтааба туолбат туруктаанна.

Бу күннэргэ ардахтыыны түргөһик быһаарыа,
күүскэ үлүннээһин ыһыны ара бааһынаттан сил-
лин угууга ыһахтары үөскэтэхтэрэ. Онон ардахты-
ыны инни сменанан тинигэ быстыбаттык ыһы-
тааха.

Быһыл сүөһү аһылыга көмчү буоларын учуоттаан,
кини хаачыстыбатын кичэйи—сүрүн соруу. Онон
силлэс сүмэһиннээх аһылык буоларын быһытынан,
кинигэ улахан болдомто уурулуохтаах. Ходуна-
лартан оту силлэстээһингэ маассабай тахсылары
сир ахсын тэрээһиннээхтик ыһаахха сатанар. Си-
ллэстээһингэ оту комбайнарманан кыратан, тран-
шеяларга угуоха, ыраах ходуналарга силлэстээһин-
ни сир үрдүгэр тарыйыахха. Уу отун кытта одуста-
ран силлэстиилэххэ.

Бу ый бүтүүтүгэр ардахтар күүтүлүлэлэр. Ону
баттаһа түргөһини үүнүр оту ыһаахха, кыаллар
сирдэригэр раисы эби аһыны ыһаахха.

Үгүс сирдэргэ силлэһи угар траншеялары ыраа-
тааһын, өрөмүөннээһин үлэтэрэ быһаардылар. Ма-
ны түргөтөһүлэххэ. Хомуу техникатын өрөмүөннээ-
һини бу күннэргэ ситэрэ охсон, бэлэм буолуу ли-
нейнатыгар туруоруохха.

Совхозтар дирекциялара, партиомнара уонна
профкомнара силлэстээһингэ таһаарыллыбыт итэ-
вэстэри туоратыыга утатылыгыт суһал даһал-
лары ыһаахтаахтар.

ЭБИИ АҢЫЛЫК ВЭЛЭМНЭЭНИНИГЭР

Оройуон совхозтарыгар сүөһү аһылыгынын бэлэмнээһин от ыйын 21 күнүнээби сводкама

Совхозтар	үлэһин кп- ин аһаана	эвено аһаана	ол иһи- гэр меха- киһир.	охсуу (гектар)	мунууу (гектар)	нэбиһи тонна		силлэс (тонна)		от иһэ ккэһэ	
						график	туолла	график	туолла	график	туолла
Карл Маркс	208	10	2	1308	1032	660	80	—	—	—	—
Субуруускай	191	18	4	1895	1273	1030	305	—	—	—	—
Эрилик Эристини	520	28	7	2285	1998	1860	301	—	—	—	—
«Чурапчы»	462	26	4	2330	2099	1400	447	—	170	—	—
«Мындабайы»	293	18	3	2303	1768	1340	422	—	—	—	—
«Мугудай»	450	19	2	1853	1561	1310	441	—	—	—	—
Оройуон үрдүнэн	2124	118	22	11474	9731	7600	1998	—	170	—	—

Государственная статистика оройуоннаады инспектура.

Хомуу үлэтэ саала-
ныаһыттан от ыйын орто-
тугар диэри оройуон үр-
дүнэн быһаарыаах 3960
тонна онугар 2035 тонна
от соротуопкалаанна. Гра-
фик 51 бырыһын ара то-
лорулунна. Совхозтарга
оттоохун тэтиэ ыһылаах.
Ол курдук, оройуон үрдүн-
эн оту соротуопкалааһын
графиктар аһыах эвено
кирдэ. Маньсаха ордук
үчүгүйдик Субуруускай
аатынан совхоз отчуттара
иһэллэр. 100 тонна оту
кэбиһи, П. П. Соловьев
салайар нэлин механиз-
ациялаах эвенога социали-
стическай куоталаһы ин-
ники күөнүгэр иһэр. 75
тонна оту соротуопкалаан
В. П. Седалищев П сала-
йааччылаах көлө-илин эве-
ногон коллектитта туһаан-
наах графикын 25 тонна-
нан куоһарда. Оттон Е. Ф.
Попов баһылыгы-көһү-
лүү көлө-илин эвенога

40 тонна оту кэбиһи эмаз
графикын аһара толордо.
«Чурапчы» совхозтан С.
С. Лазарев, Ф. Д. Бараш-
ков салайааччылардаах
механизированнай аһар-
даах эвенолар эмнэ бы-
лааннарын аһара толорон
иһэллэр. «Мугудайтан»
В. А. Гоголев эвеной-
даах илин уонна М. С.
Толстоухов салайааччы-
лаах көлө-илин эвенолара
үрдүк таһаарылаахтык
үлэһиллэр-хаамыһаллар.
Оройуон территориятын
тас өттүгэр уонна ыраах
үрүхтөргө 28 эвено үлэ-
һиллэр. Манна барыта 340
көһи хабылына. Көспүт
эвеноларга манник чолпу
соруудахтар тиздилиннэ-
лэр: Карл Маркс аатынан
совхоз 400 тонна оту со-
ротуопкалаахха, Субу-
руускай аатынан совхоз
350 тонна оту кэбиһи-
тээх, эриликтер 1100,
«чурапчылар» 700, «мын-

дабайылар» 300 тоннаны,
мугудайдар 300 тоннаны
соротуопкалаахха х т а р.
Сир-уот курааннаан, хо-
дуналар үүнүүлэрэ быстар
мөлтөһүнэн уһуллукчу бол-
домто оту соротуопкалаа-
һын хаачыстыбатыгар уу-
рулуохтаах. Бу күннэргэ
оройуон бары совхозтары-
гар от инэмтнэти, хаа-
чыстыбатын быһаарар
анал лабораториялар тө-
риллэн, утатылыһанна үлэ-
лэрин саалаахтаахтар.
Общественнай сүөһүгэ
эбин аһылыгы бэлэмнээ-
һин тэтиэ билигин даһа-
ны ирдэбилгэ эппиэттээ-
бат. Оройуон үрдүнэн би-
лигин туругунан барыта
6086 тонна талах, былаах,
дула соротуопкалаанна.
Бу үлэни ордуу көхтөөх-
түк Субуруускай аатынан
совхоз тарыйды. Онно 1045
тонна эбин аһылыгы бэлэм-
нэнэ. Эрилик Эристини
аатынан совхоз 1377 тон-

наны соротуопкалаата.
Карл Маркс аатынан сов-
хозка 638, «Чурапчыга»
1680, «Мындабайыга»
2016 тоннаны бэлэмнээ-
лэр. Оттон мугудайдар
1080 тонна эбин аһылыгы
соротуопкалаатылар. Об-
щественность маассабай
тахсыларын сир ахсын
салгы тэрээһиннээхтик
ыһаахха.
От ыйын 21 күнүттэн
атырдыах ыйын 21 күнү-
гэр диэри республика үр-
дүнэн оттоохун охсуулаах
ыйа биллэриллинэ. Бу
кэмгэ оройуон инигэр
27000 тонна оту, 4100
тонна силлэһи бэлэмнир
соруу турар. Охсуулаах
ый бастагы нэдиэлэтигэр
6750 тонна от, 1025 тон-
на силлэс соротуопкала-
наахтаах. Мань толорор
туһунар үлэ хас биридди
мүнүгүтүн күнүгүтүр нэ-
дүүстээхтик туһаныаха,
тэтии тосту үрдэтнээхэ.

Күргүөмнээх тахсылар

Уһун курааннар туран
общественнай сүөһү
аһылыгынын бэлэмнээһингэ
улахан ыраахтар үөскэ-
түлэр. Мань оройуон об-
щественноһа таба өйдөөн
көхтөөхтүк кыттар.

Оройуон киини тарил-
тэһин коллектиттарынан
бу күннэргэ барыта 3220
тонна эбин аһылык сого-
туопкалаанна. Үгүстөр
тиздилиннэ сорудахта-
рын куоһардылар. Кини-

лэр ортолоругар бааллар:
директор, коммунальнай
хаһаайыстыба производст-
веннай управлениета (на-
чальник Д. Д. Трофимов),
промкомбинат (директор
А. П. Листиков), киносеть
(директор А. А. Сивцев),

госстрах инспекцията (на-
чальник И. Р. Варашков),
эт-үүт комбината (дирек-
тор С. Н. Кубарова), үө-
рөх оройуоннаады отдела
(сэбиэдиссэй Л. Т. Егоро-
ва), уо. д. а.

Е. СИДОРОВА.

БАСТЫҢНАРГА ТЭҢНЭҢИ

От ыйын 21 күнүнээби туругунан оройуон-
на бастаһын оттоохун графиктар Субуруус-
кай аатынан совхозтан мууу отчуттар Ва-
сильи Петрович Седалищев II көлө-илин,
Петр Петрович Соловьев механизированнай
аһардаах, уонна эдэр коммунист Егор Фе-
дотович Попов көлө-илин эвенолара киирди-
лэр.

Бастаһы колонкаба—график сорууда, ик-
кискэ—туолуута (тоннаны):

В. П. СЕДАЛИЩЕВ II	50	70
П. П. СОЛОВЬЕВ	80	100
Е. Ф. ПОПОВ	30	40

Үрдүк көрдөрүү кистэлэнэ—дьулуурдаах,
тэрээһиннээх үлэ. Хас биридди эвено, отчут
бастыһнар холобурдарын батыһахтаах. Ол
инэр кыстык дымлаһтын быһаарар.

Одьулуун нэһилигини
общественноһа— сүөһүгэ
эбин аһылыгына аһаан бы-

лары быһыыга көхтөөхтүк
кыттар. Үлэ ветерана ком-
мунист И. М. Старостин
хас биридди киһи аһал-
быт былаһын ыһаан ту-
тар. Бардыһын туругу-
нан 19,4 тонна былаах
хомулунна.

Кэлбит былаһы опера-
тор С. В. Саввин сала-
йааччылаах 14 оскуола
үөрэнээччилэрэ утары
директорунан бытарытан,
кууллаан ууран иһэллэр.

Былаһы соротуопкала-
аһыныга «Чарын»,
«Кустун», «Сарыала»,
«Чолбон» агитэоналар
олохтоохторо ордуу та-
һаарылаахтык үлэлээ-
тилэр. Үлэ ветеранаара
А. Н. Кардашевскай,
Н. А. Федотов, И. П.
Флегонтов ити хайа ки-
һинэ тустаах былаанна-
рын толордулар.

СНИМОНКА: үлэ вете-
рана коммунист И. М.
Старостин былаһы ту-
тар.

П. Оксеновичев фотота.

Социалистической кооперативной оройуоннар, охотозтар, отделеннелар уонна техник-осемениатор-дар кытталлар. Алкескэ

2. **Совхозтар**
отделенисларыгар
Бианьык ынах кырды-
байын солбуларга тыны
кырыйдери ууһагыга
анаан улаатыннарбыт, ки-
чилэр 40 бырыһыаннара
магнайгы кылаастаах бу-
лалларын ситиспит, конту-
руоллуур тэриэтин тэри-

Бастагы зонада: уула-
ынахтаах сүөһүнү 100 бы-
рыһыан хабаан суус ынах-
тан ортотунан 85 ньыра-
н ылбыт, ыанар суус
ынахтан 20-тти контуруол-
лур тизгенинэн чһэрэс-
тээн бургунастарынан сол-
куйбут уонна ынах сүөһү

олуутун уон бириэс пяти-
летка орто таһымытан
аһыалпыт оройуоннар
уонна совхозтар.

Бианьык бынах кырды-
байын солбуларга тыны
нырдыдери уунагына
анаан улаатыннарыт, ки-
нилер 40 бырыллыаннара
мангайгы кылаастаах бу-
оллалары ситиспит, конту-
рулаууур твэргэни тэри-
йэн мангай төрөөбүг бу-
гунастартан 2000 кг үтү-
күмүт, сүүс бургунастан
87 нырдык ылбыт совхоз-
тар отделениелара.

осеменатордарга
Сыһыарыллыбыт группа
ынахтарын 97 бырыһыа-
ныттан төрүүбү, ол иһигэр
төрдүс кварталга 25 ыһы-
райы ылбыт. Иһыһынамы

сайынары искусственин сизмелзенин пуунун толо суох улэлэһит уол на ветеринарнай-санитарнай ирдэбилдэри кытаанактык тутуһан сизмелзенин ыһытты техник-осменатордар социалистичекнай куоталанын имайылаахтарынан аадыллыктаа.

Оройуоннарынан биир
дун бастагы уонна иккис
соххостарга биир бастагы
иниш илмис, огдөлөннөлөр
га биир бастагы, үе ик
кис, түүрт үбүс, техник
осеменатордарга биир бас
тагы, үе иккис, биэс үбүс
мнэстэлэр олохтоһуулар.

Социалистической куоталааны түмүгэ сыл бүтэһигэр тохсуннуу кууу

наары түмүтүнөн таһаарылар.

Бастаны министрэнн ылы-
быт оройуоннарга, совхоз-
тарга, отделениеларга
«Социалистический куоталы-
ны» кыйылылаада
тыммыл апарар уон-
на оройуонга 1000, сов-
хозка 800, отделениеда
500 солкубайдаах бирэ-
мийэ бэриллэр.

Ийнэс нийслэйн үйлдт оройуоннарга, совхозтарга, отделлениеларга Саха АССР Госагропромун уонна агропром комплекс үлэ-һитэрин профсоюзун об-мону Бочуотунай грамо-татар уонна оройуонига —700, совхозна—500, от-деллениелар—300 солку-байдаах бичигиниһа аһаар

Үлүс мнәстәдә тиксикит
совхозтар отделениелары-
гар әмнә ити үлүс ааттам-
миз Бочуотунай грамота
уонна 200 солкуобайдаах
бирнәмийә туттарыллар.

Бастамы энгэстэни ыл-
быт совхозтар отделение-
ларыгар УАЗ-452 маарна-
лаах автомашинна фондата
бэриллэр.

Бастаки мизэстэни м.а. быт техник-осеменаторга «198... с. чемпиона» дигэн аат уонна 300 солкубайдаах харчынан бириэмийэ таһар. Иккис мизэстэе анахсыбыт күһнэхэ үөһэ ааттамыт тэрлэтэлэр Бо-чуотунга грамоталара уонна 200 солкубайдаах харчынан бириэмийэ, үһүс мизэстэе тиксийыккэ — эмиз ити грамота уонна 100 солкубайдаах харчы

нан биризмүктө бөрүлдөр.

Саха АССР Госагропром комитетта уонна агропромышленной комплексы үлэһиттэрин профсоюзунуобномуон президиума 1986—1990 сылларга ына сүөһүнү ууһатыыны тэрийиини туссарыга сүөһү үлэһиттэрин республикатаагы социалистическай куоталаһыыларын усулду буюатын бигэргэттилэр уонна ОАПХ председателлэрин, тыа хаһаайыстыбатын управленнеларын начальностарын, профсоюзрайкомнарын председателлэрин, совхозтар директордарын бу усулуобуйада сөп түбэһэрдин үлэһитэрийэллэрингэр өбөһүнэстэтиллэр.

A black and white photograph of an elderly man sitting on a grassy hillside. He is wearing a light-colored, short-sleeved shirt and dark trousers. He is holding a long, thin object, possibly a pipe or a stick, in his right hand. The background shows a line of trees on a distant hill.

инетыхар Нуофаяакига чуга
лаан нийн илин хотуур
охсубут хатымалыггар нэ
тиллэ түстүбүт. Өтөх ал
ныггар тийинибит саван
от охсон кууһа турар н
ийн көрдүбүт.

Пенсионер, нэлэйдэн
ытыктабыллаах кырда
тастарыттан биридестэрэ
Иван Еримеевич Савина
манган холуста ырбаахы
тын нэлэйдэнэн, үрүн
хортууһун сэгэччи ууру
нан, от охсон буһа-хата
гүрүр эбэт.

—Бу төрөөбүт үөскэ-
бит, иһин-хара буолбут
эбүтэм өтөө. Сыллата
манна оттуубун. От хан-
нык энэ да буоллар, ох-
сулуоҕа. Сааһырыт ки-
ли сизэриэн 7 тоннаны
оттоон туттарар былаан-
наахпын,— динэ Нюан
Ермеевич.

Суол-ниһэ ырааһа, бу-
гуллаан нэчигирэппитэ а-
стыга, уурбут-туппут нур-
дуга—бу барыта кырдыа-
вас отчут салаа да оту
хаалларбатын, икэн-тонгон,
хаачыстыбадаахтык оттуу-
рун көрөһөдүйө.

хошлутугар хас да киби
буудалмат от нэс бнэр-
биллэ. Ону нэстин оло-
рудло дуо, бэйэлэрэ ыла-
быттарын бнэрнэхтэрэ
буоллаа дин, Уолсай
дынала туһа дэн дэулу-
набыт. Оттоонунта кыт-
гы — сарыбыт дымалабын
буоллаа дин, — кырдыас
туох сымал-соругу туруу-
рунан оттуу сымдырын
быһалаан бизэр.

Кырдык, сөпкө этер.
Огонвоотоххо оҕоһун
туолар. Иһи үкээ хас та-
лах хоонһун, уу кыты-
тын аайы илин тийгэр-
нэн түстэһинэ, сир-дойду
нэпэ киһгэ, от сии муу-
һуулаһа иһинэх этэ

Кылагас өмүрүмдүк булутта, Мейи өтүт үлөңгүз турумуңузда. Күн отун сыгыгы сарданаларга таңнары сатылмышлар. Куйаас ыгар; Иван Еримеевич сыгыгы хотуура «чуу-чуу» ыллыыр, күөх өңкө умсар, ол аайы хатымала нэгзетер кезинер.

Семен ПОПОВ.

Снимокка: Н. Е. Савини
П. Овощников фотот.

Сүөсүһүт күнүгэр
АНАБАС КЭПСЭТИИ

Сотгутаадыгта «Миндаахайн» совхоз Болуурдаадыгтаа отделешметыгтар Саппаз Ог саймлыгтар Сусуурут нүгэ шыгылына. Сага үүмүт пилетик быланнарын толорууга олук ууарынан уртылаах былыгы мачирэн ыкдарыгтар эти, үүтү дэлэтинни тосту үрдэтингэ сорук туруорар бу күнгэ шедгаах государственнай тарылталартан председателигтар ныгынылар. Ону гэнэ совхоз, азыллик салаааччылар, специалис- лар муһунулар.

Мушбаха манайгын талыг совхоз кытабын зоотехник Н. А. Федотов мала. Кини аастыг пилетка бызаниары бары керуунгэргэ чыаэстэхтиг толорут «Мындараайы» совхоз үүтү мааныга үлэ-хамнаа сыл агарыар ланна мөлтөөбүтүн ийде. Алта мйга бызаниаах 95 тонна үүт ате маммат, соруах уоолууга 93,6 быры-ыаыга тагызса. Аастык сыл дууааниах нэин кыта тагызатыхха, ам 131 тоннанын таг-тары түстө. Ол нйгэр Солугур отделениета ордерүүнү 72 тоннанын аматта. Бирдинлээн термаларынан ыллахха, чыастык Кугда I корпу-ун ыанньыастара 33, I корпусун сүөсүтүттэра 9 тоннанын аастык сыл дууааниах нэин тагы-ыгар тнийбигилэр. Арай Федоток «Юбилейнай» тарма коллектива ыамы рийтэ; маанна сыл агары-гар хас бирдин фу-лжнай мнахтан 855 кг үт, маанна

Блам мөлтөөхүнэ туохан танаарылыһына? Бу эппүрүс тула аһаҕас элсэтин буолла. Оһно аалыылваах фермаларга аам режним үгүстүк кэллэре, ыама мөтүтүү үбэлтэлэре, күннэ үстэ аһам ситэ олохтоһо аһа, ылахтары мэтчи кылаһанын төрүлэ аам таннары түһүүн сүүрү биччинна. Иһэн буолбуттара баһаһа. Соххозка эти горуу былаанын толокуга уустуулар үөскээтэрэ аһа ыһылына. Ал курдук аһа ыһа 01 аһах сүүһү, 55 сүүһү гүһах сүүх өлүлэр, алдах сүүһү охтуу. Болугура танаарылыһа — 75 табе. Суоттаан рүүһүн, эти тутаа.

рыгы быдылана Болугурга 25. Соловьевка 15 тонна. Илан туолбат кутталлаанна. Искусственный сизмалээннн үлэтэ эмиз мелэхтээннн тэримлэрэ бөлөтөннн. Оттон государствона сизтэ туттарыллыбатах үтү ахсаана—18 тонна. Илүс квартал быдылана туоларыгар туугу оңо-уохха? Фермаларга иккиннн бостуугу аааннн титин сыддан тууһарнн сүөһүнү мөччитиннн тэ-ийин бастаннн соругу-лан туруорулуунна. Сайы-ыктарга тиэргэннэ түл-лээһиннн олохтоһуун рдөннн. Хвалыттан ахсымга эбнн аһылгыт элэччи оңорон сизтинн—түрүн суол. Маннааха хас ирдийннн ыһынныксыт, сичат сүөһүнү төлөһү-лэччи быһаччы кыт-тыахтаах.

Кәсіптің жетістігіне жеткендердің арасында профкомның председателі С. В. Попов ерекше орын алады. Оның жетекшілігімен өндіріс орындарындағы коммуналдық қосылғыштардың саны артты, жиналғылардың өнімділігі артты. 1970 жылы 1000 т. алюминий өндірілді. 1971 жылы 1200 т. алюминий өндірілді. 1972 жылы 1500 т. алюминий өндірілді. 1973 жылы 1800 т. алюминий өндірілді. 1974 жылы 2000 т. алюминий өндірілді. 1975 жылы 2200 т. алюминий өндірілді. 1976 жылы 2400 т. алюминий өндірілді. 1977 жылы 2600 т. алюминий өндірілді. 1978 жылы 2800 т. алюминий өндірілді. 1979 жылы 3000 т. алюминий өндірілді. 1980 жылы 3200 т. алюминий өндірілді. 1981 жылы 3400 т. алюминий өндірілді. 1982 жылы 3600 т. алюминий өндірілді. 1983 жылы 3800 т. алюминий өндірілді. 1984 жылы 4000 т. алюминий өндірілді. 1985 жылы 4200 т. алюминий өндірілді. 1986 жылы 4400 т. алюминий өндірілді. 1987 жылы 4600 т. алюминий өндірілді. 1988 жылы 4800 т. алюминий өндірілді. 1989 жылы 5000 т. алюминий өндірілді. 1990 жылы 5200 т. алюминий өндірілді. 1991 жылы 5400 т. алюминий өндірілді. 1992 жылы 5600 т. алюминий өндірілді. 1993 жылы 5800 т. алюминий өндірілді. 1994 жылы 6000 т. алюминий өндірілді. 1995 жылы 6200 т. алюминий өндірілді. 1996 жылы 6400 т. алюминий өндірілді. 1997 жылы 6600 т. алюминий өндірілді. 1998 жылы 6800 т. алюминий өндірілді. 1999 жылы 7000 т. алюминий өндірілді. 2000 жылы 7200 т. алюминий өндірілді. 2001 жылы 7400 т. алюминий өндірілді. 2002 жылы 7600 т. алюминий өндірілді. 2003 жылы 7800 т. алюминий өндірілді. 2004 жылы 8000 т. алюминий өндірілді. 2005 жылы 8200 т. алюминий өндірілді. 2006 жылы 8400 т. алюминий өндірілді. 2007 жылы 8600 т. алюминий өндірілді. 2008 жылы 8800 т. алюминий өндірілді. 2009 жылы 9000 т. алюминий өндірілді. 2010 жылы 9200 т. алюминий өндірілді. 2011 жылы 9400 т. алюминий өндірілді. 2012 жылы 9600 т. алюминий өндірілді. 2013 жылы 9800 т. алюминий өндірілді. 2014 жылы 10000 т. алюминий өндірілді.

Д. НОЕВ,
хажмат общ. корр.

Эрлийн Эрэстийн аа-
танын совхоза, оройно
үгүс атын сирдэригэр
курдук, дойдү үбүгэр
от үүнүүтэ быһыл олус
мөлтөх. Ол иһин от
ыйын бастагы күнүлэрт
тэн Нуотараа алта эве-
но төрүлгөн тахсаннар,
олохторун дбаахтарын
будунак, оттообунка
күүснэ туруннулар. Үрэх
хэ от үүнүүтэ дойдуга
төгһнэтэххэ быдан ор-
дук. Онон общественнай
сүөһү аһылыгын сово-
тоупкадаһынга Нуотара
отчуттарын үлэлэрэ-хам-
настара кыстык дьылда-
тын быһаарар сүрүн
оруоллаах. Уолсай бэ-
лэмнэннэхтэх от түөрт
гыммыт биһрэ манна от-
тонуллара күүтүллэр.

П. Д. Эверстов сала-
ааччылаах Холтодо от-
чуттара охсууну садала-
быттара уонча хонно. Бу
күнүлэрт муньбаллар.
Сылгыһыт Михаил Нора-
пин, эдэр отчут Проко-
пий Себакин туун хо-
йунна дээрн үлүмнэһи
оустараллар, күнүлээд
салааһынын дөһөн дап-

па куобараллар. Көхтөөх
коллектив чилиэннэрэ
быһылгы кураанга бы-
дырыккын сааны от-
туур балаһахтар. Бары
сыраларын, сылбаларын,
доулуурдарын, кыһам-
ныларын онуоха түмэл-
лэр. Иһин таһынан кү-
һүһүгэ дээрн 120 мигэ-
тэлээх кыстык хотонун
тутан бүтэрэр сорунтаах-
тар.

Хадаартан икки эвено
таһыннар малон, оттуу
сылдыар. Опытаах отчут
Р. М. Софронов салайар
эвенога Кумааһы үрөдөр
түстэ. Кинилэр «150 тон-
на оту ылар кыахтаах
пыт» дөһаллэр. Механи-
зиrowаннай алардаах
эвенону И. Е. Даныдов
салайар. Кинилэр эмиэ
Софроновтаах курдун
күүстээх үлэһэ турунну-
лар.

Охсууну, муньууну
П. П. Борисов сала-
ааччылаах хайахсытар
эмлэ тэтикнээхтэн сада-
лаастылар. Манна үлэһэ
үс колорон оустарар
техника турунна. Эвено-
лаах-үккэ аларлар. Кини-

ИККИ ДЬӨГҮӨР

«Чурапчы» совхоз от-
чуттарыттан биир баста-
ныларынан хотуһаа иһин
Дьөгүөрдөр иһирбиттэрэ.
Иһинилэр Дьахкы үрөххэ
моой оттууллар.

Егор Нинифорович Ма-
каров—оройуон биир
ытыктабыллаах, иһрдьа-
да пенсионер учуутала,
Сылааг нэһилиэгин олох-
тоохторо киэн туттар иһ-

дэри кырдыгас овустанааччы, ыччат наставнига Николай Прокопьевич Каненкин сүбөлээн-амалаан, кылган сиралаан үлүмэтэр. Отчууттары минныгас аныгытыяан бөмбүлү суох нурууку түбүгүрү сымдыар Нинкоктун Неустроен күндүлүүр. Уолаттар нүһүн хойунка да дээрн сиралаан былааны бүдүгүчү толорон сорнугаактар.

Чамардары хопуун от-
чут Егор Константинович
Еримеев баһылыыр көһү-
дүүр. Оройуон террито-
рийатын тас өтүгэр от-
туур эвеноларга ыгырыы
табааран, былааннарыт-
тан 10 тоннанан орду-
к оту соруотуоналыыр
иһин мөккүөргө биэр ки-
иһи курдук туруммулар.
Манна киһи хайгым са-
ныыр дьоннору элбэхтэр.
Холобур, Александр Да-
нилов сылайары биһэт
одустарааччы. Кырдыа-
рас булчут Егор Васи-
левич Саввин эдрэрдэ-
рин илгичин охсууга
арбын бистинин тэҥэ
аһаһар. От быһыгар от-

тоолун мындырыгар
өдөрдөрү тапайар-үөрө-
гөр.

Совхоз кишини госу-
дарственный тарихта-
рыстан тарихлыбыт зыя-
чу охотовед П. П. Кожу-
нов салайан улэлэтэр.
Кинилэр олохторун Дэ-
и урлар сэгөнүнчүлэр.
Мамия монтердар Васи-
лий Попов, Пантелеймон
Феонистов, совхоз спе-
циалистара Александр
Барнов, Николай Старос-
сий уонна Василий Кар-
ашевская биир ньыгыт
коллектив буолдулар.
Бара өтүүн урэх баһы-
лар кэлсибит үлэ вете-
рана, пенсионер П. П.
Барсанов повар эбээни.
Энни сүктэ. Ону тэрг
иниэ-вастаһык

Сылайбат сындааһын-
лах Нуотара отчуттара
ын хатыытыттан ходу-
лара инирэллэр. Бу нун-
эргэ Ласына тардьы-
ын үрэхтэригэр совхоз
биз звенолары таһаа-
мала

П. ИННОКЕНТЬЕВ,
совхоз профкомун
председателя

Дуунагын кырдыары
ылбат кырдыагас сиэни-
эри нэри тоһнаттан итэ-
һиз суох оту согоһуона-
халтанар.

E. MAKAROV

«Чурапчы» совхоз от-
чуттарыттан биір баста-
ныларынан хөдүмәтә икки
дәүгүрдәр минералгизтер.
Иккиләр Дыаккы үрөхкә
мәжбүр оттуулар.

нигэрэ, сэтгэ уон сааһын
гомоточу туолалар дабыны
ээтиге кылааһы бүтүрбүт
сизини Гоша Посельскайы
батыһынынан, күөх сааһы
батыһынтан сомсуулар са-
нааллах. Дьулуурдах от-
туттар хайыы-үйэ сүүстөн

Ким да умкуллубат, туох да умкуллубат

СУРАБА СУОХ СҮППЭТТЭР

Василий Анемподистов ити мин бииргэ төрөөбүт уонна мин ахтыллыбыттан үөрдүм. Редакцияга махтанабын» — диэбитэ.

x x x

— Чуумпуга көпсөтөр ордуу буолара дуу? — дэһэнтэ саас ортолоох ахтар уонна үлэллэр сириттэн дьэтигэр сирдэһэбитэ.

Кини ата — Мария Елисеевна Макарова дьэн. Урукку өттүгэр гоострах, жесонунт тарыааһыгар үлэстэбит, бидитин оройуоннаабын балыһа кылаабынай бухгалтерга. Икки ортолоох Кэргэнэ Иван Иннокентьевич Макаров бидитин бочуоттаах сын-маалыга олоһор.

Мария Елисеевна кини нинибэр күчэллэхтэн кыһыл сукунага сууламмыт паапканы ууран бөөрдө уонна паапыл куолаһынан көпсөтөн илбирс барда.

Күн-дьыл аастабын аайы — эбилэн испит дьэстэрдээх бу паапка миниги улаханник долгунута. Төһөлөөх алоох советский дьонго сэринтээн эргиллэбэтхэр маанык паапкалар бааллара буолуой? Олоргон биирдэстэрэ бу эбит буоллара.

Оо, кини барахсан сүрээ эмнэ да уһан, эмнэ да хатан буоллар! Оттон сэрин сөһүөбүт ыһыга кырдык да ыар ээ.

x x x

Хадаар нэһилиэгин «Кыһыл сардага» колхозун Төһүргэстэх алааһын маалара Анемподистовтар барыта уон күөртэ олоһоммуттарын туган илбирсигэр тутан улаатыннарбытара бис оло ээ. Бал бэһис оҕото Мария эбит. Оһоҕос тугарынаабын кыһыскаа аҕа тапталын билээхтээбэтэрэ. Кини төрөөбүт

сылытар аҕата Елисей Яковлевич элбүтэ. Варар, ол иһин буолуа, Мария убайдарыгар Дьөгүөргэ уонна Ваһылайга олус дьин убааммыта.

Анемподистовтар бары бүтүрү үлэһит дьонуна биллэллэрэ. Иккэлэрэ Матрена Степановна илбирсигэстэрэ. Сорох оҕолоро мал буолан тусна буруо таһаарыммытара. Кинилэрдүн абабаларын уолаттара бииргэ олоһоллоро, өйөһөллөрө. Көдхөстөөх ыал үүт-тураан олохторун эмискэ турбут сэрин аймаабыта.

Улахан убайдара Егор Елисеевич бу кэмгэ Мэнтэ-Хангалас оройуонугар П.С. Малдыахси нэһилиэгэр «Сардага» колхоз чыкаан ээ. Күүһүн-уонун үрдүгэр сылдьара, сылгыһыттыһара. Кини тэткэнэх кини ахсааныгар кинирэ. Аты алааһыгарын сөбүлүүрө. Сарылаһар армияга 1942 сыллаахха бэс ыйыгар ынгырыллыбыта. Егор кавалерийскай чааска ыһыллыбытын туһунан биллэрэн суруйбут. Оттон ила күн бүгүнгүр дьир сураба суох сүппүттэр ахсааннарыгар. Киниттэн Надежда дьин кыһыс оҕо хаалбыта. Надежда Егоровна Анемподистова Нам оройуонугар ЫВСКС райкомугар үлэһини сылдьан 1976 сыллаахха элбүтэ.

x x x

Сэрин саҕаланьытыгар Василий Елисеевич Анемподистов лоп курдук отут сааһын туолбута. Кини «Коммунизм» колхоз чыкаан ээ. Оскуолага үөрэммитэрэ. Бэһитин дьонунан колхозка счетоводунан, бухгалтерын, колхоз бырабыланын председателин солбуйааччынан, сельсовет депутаттынан тапталын үлэстэбитэ. Кыһыгыс-хотугас, дьон-

го-сэргэ аһаас буолан бэһитин туһунан үтүө өйдөбүлү хаалларбыта.

Алдьархайдаах сэрин үтүө сыла үүммүтэ. 1943 сыл. Бэс ыйа. Василий сэринлээр армияга ынгырыллар бэһирсэни туһунан. Нэһилиэгин элбэх кини ынгырыллыбыта. Сэрингэ барааччылары Сирин-Холдоһос дьин алаастан атаарыы буолбута.

Бу долгунуулаах тугун Мария Елисеевна, өччөһөбүтэ оскуола оҕото, күн бэрээһин курдук өйдүүр. «Ханнык да үлэһитин иһинэн-толлоһ турбат, кыһыгыс үлэһит иһин ээ. Мас мастаан барчалыһа, оҕо охсон куйуура санаабыр бу баар курдук. Убайым Василий Елисеевич сэрингэ бараары туран: «Вар дьонум этэннэ олоһор. Иһэм оҕолорбун үөрэттэргэ сатаар. Оҕолорум үчүгэйдик үөрэнэрин. Билигин солбуйар үлэһит дьон буолаарын. Билигин хайаан да эргиллэн кэллэхпит! Сидьин өстөөбү утары биир таппах хаан хааллар дьирин охсуһуохпут!»

«Иһэм оҕолорбун үөрэттэргэ сатаар...» Оҕолор дьылжалара хайдах түстөннэ ээ? Кэргэнэ Василий — сэрингэ барыан ниннэ элбүтэ. Оҕолор элбэригэр итиллибитэ. Бастагы кыһыс сэттис кылааска үөрэнэ сылдьан 1948 сыллаахха эмискэ ылдыан элбүтэ. Оттон Елена Васильевна Лукина (Анемподистова) билигин Хадаар нэһилиэгэр олоһор. Уон икки оҕолоох Герой-ийэ.

Саллаат суруга хаһан уһун буолбута баарай? Ол эрон олох күүһүнэн, патриотизмынан толорулара. Василий Елисеевич биир бойдулааһар Давыдов Иннокентий Иванович армияга баран иһэн, бэс ыйын 18 күнү-

гэр суруйбут суругар маанык эппит:

«Таб. Давыдов Иннокентий Иванович, привети! Мин хаартыскабын ыһтыым, бары сатаан түспүтүбүт. Ону көрө сырыт. Уонна минигиһээбэр өрдүк үлэстэ. Мин илбирс кэммитинэн бары үчүгэйдик олоһорун.

Мин өстөөбү ыһта. Аҕа бойду көмүскэлтэр биир таппах хаан хааллар дьирин охсуһуом. Быраһай, бардым.

В. Анемподистов

21/VI—43 сыл.

Ити кэмниттэн Семен Герасимович Носова уонна Иннокентий Иванович Давыдовна үлүс суруга кэлбит. Оһо: «Валадан ыйын 4 күнэ, полковой почта 18/32 И-скай баһыаннай чаас» дьин бэһитэһит.

Саллаат үс суруга дьирин И. И. Давыдов оҕолоругар бааллар.

Сэрин ити курдук Анемподистовтар аһа — Егортын саҕалаан Василий, абабаларын уолаттарын Николай уонна Василий Степановичтары — уотунан ыһаһар толоонугар ыһаһыта. Бырааттылартан Василий Степанович эрэ тыһынаах эргиллэн кэлбитэ. Кини 1981 сыллаахха ылдыан элбүтэ.

1944 сыллаахха Василий Елисеевич сэрингэ элбүтүн туһунан ыар суруга ыһалар Матрена Степановна дьир олоһор дьирин өтөһөбөтө. Кини 1953 сыллаахха акка быраһаарыттан сыһыттаран элбүтэ. Ийэ барахсан икки уолуттан саатар бикрэдэстэрэ тин. Иһэн кэлэ дьин кэтэһитэ. Кини: «Тоһуом, кини хайдах сураба суох сүтүөн сөбүт?», — дьирэ үһү.

Иһэ сүрээ сыһастар-батага. Отут сэттэ сыл

буолаан баран, 1981 сыллаахха, бэс ыйын 17 күнүгэр. Белоруссиятан П. С. Ловещий суруга Чурапчы баһыаннай комиссары аатыгар кэлбитэ. Оһо Василий Елисеевич Анемподистов туһунан элбиктэһиһэн бэһиргэтэллэригэр уонна аймахтарын булан сиһэһин олохтууларыгар хаартысатын булан ыһталларыгар көрдөспүтэ.

Иһэ сүрээ сыһастар-батага Сураба суох сүппүт уоһун бойбуой суолун ирдэһэр суруйсуу салдаанан барар. Лоп курдук түүрт уон сыл буолаан баран, Улуу Кыа. ыһы 40 сылын туолууттар Белоруссияны босхолоһун иһин сырдык тыһынарын толук уурбуу советскай бойууттар өлбөт-сүппүт ааттарын үйэтипит «Память» дьин историко-документальнай иһингэ 276-с страницатыгар: «Анемподистов Василий Елисеевич родился в 1911 г., проживал в Чурапчинском районе ИАССР, рядовой п/п 62911; погиб 5.2.1944 в д. Паршино», — дьин суруллубутун ааһабыт.

Саллаат балта Мария Елисеевна соторутааҕыта Белоруссия гражданиһыгар И. Коганга уонна издательство коллективыгар убайын аатын үйэтипиттэрин иһин махтанн сурун ыһта. Олох тыһыс кырдыга советскай дьон сүрэхтэриттэн хаһан даҕаны сүтүө суога. Онуку биир дьылда туһунта буолан иһинбар паапка үлэһит сытар. Кини сураба суох сүппүттэр дьин көрөһөһүн.

Сэмэн ТУМАТ.

СНИМОНКА: В. Е. Анемподистов.

П. Оконешников репродуцирала.

◆ Киинэ ◆ Киинэ ◆ Киинэ ◆
КӨРҮН: САҢА КИИНЭЛЭР

«Хайыс да күнүн «Проверка на дорогах» дьин киинэни көрүһүн эрэ саһы сылдьабын. Көрөөчтүгэ итинниин күүскэ дьаһар иһиннэ айы хайдах таах курдук иннематографическай мастерствоотан тахсыбыта буолуой? Бу киинэ режиссера Алексей Герман туһунан кэспиритигэр көрдөһөбүн дьин суруйар Якутскайтан көрөөчтү Л. Никифорова

«Проверка на дорогах» дьин кэтит экраннаах саһа киинэни «Ленфильм» студияга суруйааччы Юрий Герман уола режиссер Алексей Герман сүһүһүн аҕатын «Саҥа дьыл» операция дьин баһыаннай сөһүннүн туруорда. Ааспыт өттүгэр А. Герман «Двадцать дней без войны» уонна «Мой друг Иван Лапшин» дьин хартыһыналары айыта сонно тутта киинэҕэ ураты боочардаах, олоххо уһа көрүүдээх режиссер иһиннэ көрөхсөһитэ.

Кыһыл Армия урукку ладаһай сержана Алексей азарев немецтэргэ би-

лиэн түбөһөн баран гитлеровецтарга сулуусалымыр, оттон кэтин алдаһын өйдөһө куотан кыраһый партизанскай этэрээккэ тахсар. Оһо кини ыар бэрэ-бэрээхэ — тулаһыгар дьон-орон абаһы көрүүдэригэр, кэлэһиннэлэригэр түбөһөр. Саамай күчүмэһэй быһыыга-майгыга даҕаны кини быһымытын сүтэрэ суохтаах — фильм сүрүн саһаата итинниин.

Оруолларга — бэргээх-хай актердарбыт Роман Быков, Алексей Солоницын, Владимир Заманский уо. д. атыттар.

Кыһыс бөдөһөххө кэлбит «Таджикифильм» студия кэтит экраннаах өһөһ «Накан для шакалов» дьин фильм — детектив, быһылан жаһаардар сомсолоһор. Кини гражданиһкай сэрин сылларыгар баһаатын урукскалалыт курбаһин кистэһит баһа-дьонун баһылымырга соруммут бидити нэммитиһээн кутталдаах буруу оһоросчуну уонна кини түтүүнү көрдөрөр.

С. ДАНИЛОВ.

Баһаарман сэрэхтээх буолуохха
01-гэ БИЛЛЭРИН

Оройуон территориятыгар от ыйын бастагы дендатыгар уот көрдүгүннээн барыта эмискэ улаатта. Ити суһал дьаһаллары ылары өрөһөр.

Бидиһэхэ иһирэр иһитиннэриилэртэн көрдөххө, хайдахтаах курдук элбэх сыраллаах түбүн үөскээһинэ, үлэ күнүн сүтүүтэ барыта гражданныр уонна дьаладаһый сыһыаннаһыларыттан уонна оҕолор дьэһэлэригэр көрүүтэ суох хааларылыларыттан таһыстылар.

Биир холобуру аҕалабын. Бэс ыйын 25 күнүгэр Гена Винокуров уонна Ностя Барашков дьин алта саастаах оҕолор Коркин уулуссага турар хотун умотан улаханник эмсээһэллэһиттэрэ. Оҕолор төрөһүттэрэ буруйдаахтары буларга көмөлөһөллөрүн оһонугар, оҕолорун буруйдаарын иһтин саһа сатыһыга дьулускуттар, иһтэр-өйдөтөр үлэ нэмгэр ыһтыллыбатаҕа.

Итинник сыһыан охсуулаах буолла. Уодьуганнам-

матах ити ааттаммыт оҕолор аһы турин от ыйын 1 күнүгэр интернат-оскуола территориятыгар тутуллалар 102 миһтэлээх оҕолор дьэһэ (харабыла уонна мөһөйдүннэ куруһа-хаһаата суох эбит) кинирэн уоту ыһтылар. Хас эмэ тыһыһыһынан суумалаах үлэ күлгэ кубулуйда, оҕо спорттивнай интернат-оскуолатын уонна Чурапчы аһыс кылаастаах оскуолатын саһа үөрэх дьылыгар үлэһиннэлэригэр улахан ыарахаттар үөскээтилэр.

Кураан уһаабытынан сиһэстээн, уот барар куттала улаатан иһэр. Оройуон олохтоохторо, хас дьин кэргэн бары, оскуолага киирэ илик саастаах уонна үөрэнэр оҕолорго уотунан оһоньоһон хайдахтаах иһдээн аҕаларын өйдөтүөхтээхтэр уонна оҕолор үлэ нэмгэр көрүүтэ-иһиттэ суох хаалылылар булгуччу болсор дьаһаллары утальыһаа кыһахтаахтар.

Н. ИЖУЗИН, госполнадор инспекциятын начальнига.

«Саҥа олох» («Новая жизнь») — орган Чурапчинского райкома КПСС и районного Совета народных депутатов Якутской АССР.

БИИГИ ААДЫРЫСПЫТ: почтовой индекс 678700. Чурапчы с. Карл Маркс уул. 12. ТЕЛЕФОННАРЫТ: редактор — 21-332, отделлар — 21-265, уопсай — 21-505.

Индекс 54907. Газета выходит по вторникам, четвергам и субботам на якутском языке. Объем 1 печ. лист. ЧУРАПЧИНСКАЯ РАЙОННАЯ ТИПОГРАФИЯ, с. Чурапча, ул. Карла Маркса 26 кв. Тираж 3687 экз.